AZ ÉPÍTÉSZET HÓNAPJA

Tizenöt éve immár, hogy október az Építészet Hónapja. Tematikus fesztivál, amely idén is 22 helyszínen, közel nyolcvan eseményen ünnepli az emberi teremtő erőt. Az elmúlt pár év elcsendesedése után most újult erővel létrejött eseménysorozat október elsején, a hagyománynak megfelelően az Építészet Világnapjával, az Ötpacsirta utcai építész bázison veszi kezdetét. Utolsó eseménye pedig a Média Építészeti Díjának gálaestje lesz, november 8-án, a MüPában.

Köztes öt hete során a Budapesti Építész Kamara legfrissebb nívódíjas épületeinek nyilvános bejárásaira is sor kerül. A Cervantes és a Goethe Intézet nemzeti kultúráik példáin keresztül visz közelebb Európa kortárs építészetéhez. Kiemelt jelentőségű egy új, a fenntartható környezet elméleti, öko-etikai alapelvein nyugvó tervezői szemléletet képviselő intézet, az Institute of Advenced Design Studies megszületése a litván-dán-magyar kötődésű *Karina Vissonova* vezetésével az Art Quarterben, Budafokon. Természetes hogy a környezettudatos elméletképzés, tapasztalatgyűjtés ma a figyelem középpontjában áll: *Mihältz István* építész hatrészes előadássorozata a Bocskai úti műegyetemi kollégium Dokumentumtár és Információs Központjában is az ökotudatos tervezés technológiai és gyakorlati részleteibe kínál bevezetést. Elsősorban hivatásos tervezőknek ajánlott. A Fuga viszont szokás szerint nagykaput tár a szélesebb értelemben vett, az építészet iránt nemcsak hivatástudatból érdeklődő művelt publikumnak. Kiállítások előadások, zene-építészet crossower programok, könyvbemutatók követik egymást. Ezek közül is kiemelkedik a *Cs. Plank Ibolya* fotótörténész rendezte tárlat, a Fény és Panoráma, amely a Budaörsi repülőtér metamorfózisait követi nyomon.

A modern építészet esztétikájának meghatározásához a nagy mágus, *Le Corbusier* a formateremtés logikus, szerves és ergonomikus alapjaira hivatkozott. Szép, mint egy repülőgép – mondja ő –, ami bár összetett forma, kialakulását mégis a fizika aerodinamikai törvényszerűségei szabják meg. Vagy: szép, mint egy óceánjáró hajó, melynek lepuhított, íves formáit a víz roppant tömegében való lehető legjobb haladás igénye hozta létre. S ahogy a modern építészet, számos bauhausler elméletíró nyomán nem stílusként, hanem módszerként fogalmazta meg önmagát, úgy hivatkozott esztétikájában e tiszta formaképződésekre a francia atyamester. A követők vagy egyik okfejtést sem értették, vagy nem érdekelte őket. A „bauhaus" stílus lett, hol tehetséges hol fantáziátlan követők kezén a leegyszerűsödő formautánzatok katalógusa. A modern esztétika hivatkozása pedig már igen korán pőre illusztráció. *Králik József* és *Bierbauer Virgil* a '30-as évek közepén, tehát a modern architektúra felvirágzásának első évtizedében tervezett budaörsi repülőterének alaprajza repülőgépet formáz. Így idézi meg a funkciót. Félreértés. Ám termékeny tévedés. Ez az épület a korai hazai modern egyik

főműve akkor is, ha 1937-es elkészültekor épp az alapító atyák által megfogalmazott esztétikai kánon ellenében nem a formaképzés logikus parancsával él, hanem csak megjeleníti azt.

Budapest első reptere a mátyásföldi volt. Amint ez a közlekedési mód mindinkább elterjedt, szükség lett egy új, a polgári igényeket kielégítő együttesre. Megépült a budaörsi. Újító volt, elegáns, a *Czakó László* és *Méhes György* tervezte feszítőműves hangár pedig mérnöki bravúr. Belső dekorációja korát meghaladóan modern: a forgalmi épület mellvédjének külső oldalára egy 44 méter hosszú, körpanorámás, szürrealisztikus futuro-expresszív fotomontázs került, a tervező *Bierbauer* és *Marsovszkyné Ackermann Ada* közös munkája. Ennek rekonstrukciója szintén látható lesz a Fuga kiállításán. Fotó és építészet nemcsak e tekintetben, de a ma már méltatlan állapotban lévő reptér daliás évtizedeit nyomon követő egykori fotók miatt is kulturálisan összefonódó téma.

Az idei Építészet Hónapja alapgondolata: MINDENKI ÉPÍTÉSZ! Erős állítás. Különösen erős hangzása lehet egy elitista szakma képviselői számára. Mintha azt mondnánk: mindenki orvos; mindenki jogász; mindenki pap. Engedéllyel vagy többnyire anélkül civilek tíz- és százerei tesznek kisebb-nagyobb kirándulásokat az építés, a lakás vagy háztervezés világában. Kicsit tényleg mindenki építész, aki kockás papírra vetíti ki térbeli vágyait, aki mondjuk IKEA tervezőprogramon tologatja-huzogatja a majdani konyhabútort.

Ritkán tudatosítjuk magunkban: az építő ember százezer éves történelmében az utóbbi két-három évtized minden eddigi körülményt és feltételt fenekestül felforgató technológiai forradalmat hozott. A hivatásos, tanult tervezők is olyan formai, téralakítási elképzeléseket valósíthatnak meg, amilyeneket korábbi századok és évezredek legnagyobbjai sem engedhettek meg maguknak. Hihetetlen mennyiségű tudás szorult a tervezőprogramokba, s e hatalmas ismeret felhasználásához mind kevesebb tudás szükséges. Legfeljebb érzék, vállalkozó kedv. E hatalmas összegyűjtött és tervezőprogramokba írt ismerettel az ember ma már szinte olyan jó építész lehet, amilyen a hangyák közössége amikor embermagas tornyot emel. Ennek hatása Budapestet sem kerüli, úgy tűnik nem is kerülheti el, hiszen a Kopaszi-gát mögött épp napjainkban emelkedik az első igazi magasház, a Mol-torony szerkezete.

Krizsán András, a Magyar Építőművészek Szövetségének elnöke a fesztivál programfüzetében az építészt karmesterhez hasonlítja.

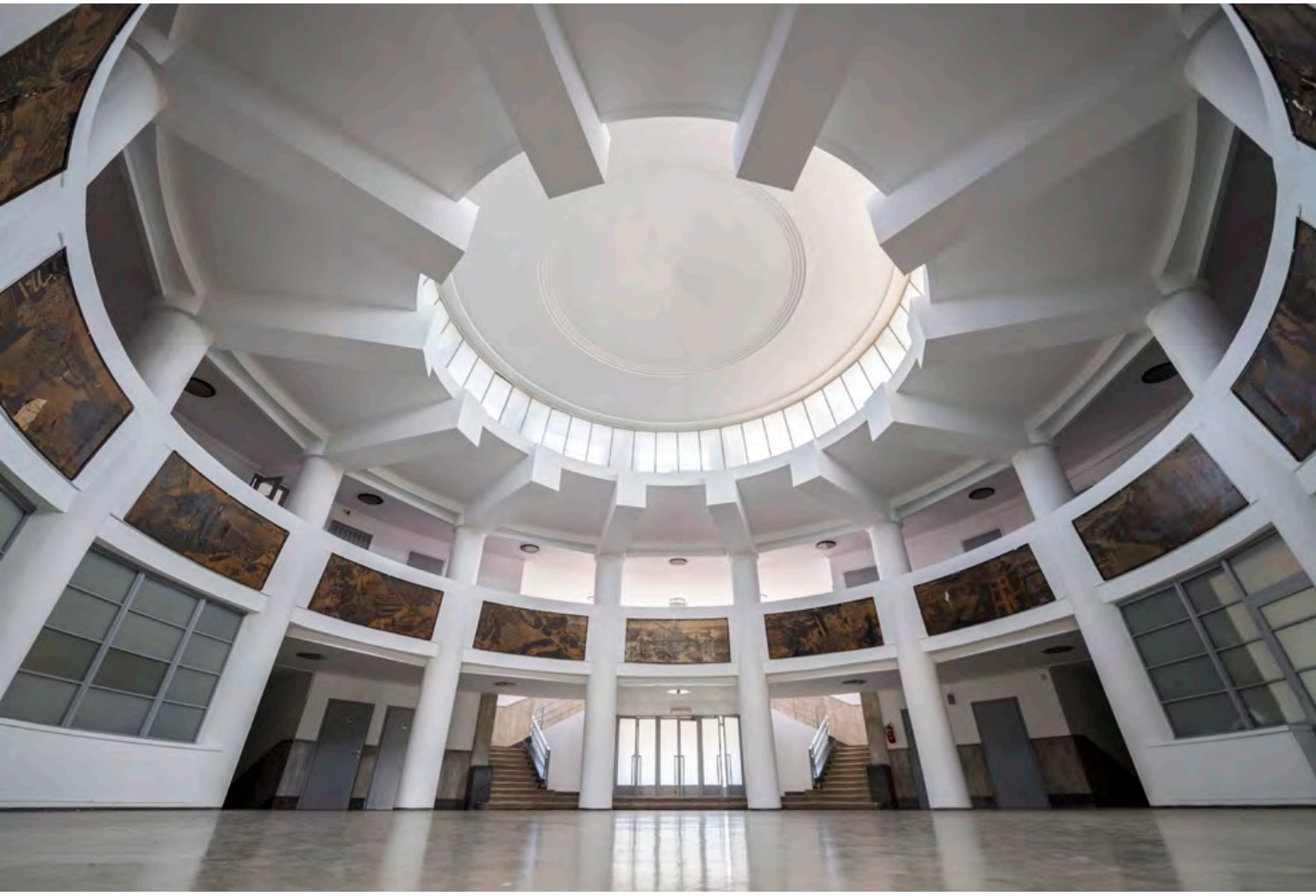

A JÖVŐ ÖRÖKSÉGE

Kiállítás a Metró Galériában

Az Európai Unió 2018-at az Európai Kulturális Örökség Évének nyilvánította. Mindenki ismeri azokat a különleges épületeket, régészeti emlékeket, amelyek közös örökségünk részei. Szeretnénk azonban, ha a nagyközönség megismerné azokat a legújabb építészeti alkotásokat, amelyek 50 vagy 100 év múlva lesznek részei közös örökségünknek – üzenik a kurátorok: Nagy Bálint és Kirschner Péter.
A Metró Galéria kiállításon azokat a legújabb kulturális funkciójú épületeket: múzeumokat, koncerttermeket, egyetemeket, könyvtárakat, galériákat, templomokat mutatjuk be, amelyek jól tükrözik a 21. század első évtizedeinek építészeti törekvéseit, a jövőnek szánt üzenetünket a kultúra fontosságáról, humanista gondolkodásunkról. Az anyag, a tablók két hónapig láthatóak a 2-es, 3-as és 4-es metró szerelvényeiben.

Az archi-tekton ugyanis irányító-építőt vagy vezető-alkotót jelent, s ezzel a fesztiválba társuló szakmai szervezet vezetője a teremtés gondolatát emeli ki. „Az építész hangjegyei kézzelfoghatóak – mondja –, az építőanyagok, szerkezetek, mérnöki rendszerek, melyekből az építészeti koncepció teremt egységet… de az építészetet nem szabad összetéveszteni a mérnöki munkával.

Hamvas Béla gondolatait szabadon értelmezve, a mérnök és építész között az a különbség, hogy a mérnöki munka elvont, mérhető mennyiségekkel, pontosan kiszámítható számokkal, körzővel és vonalzóval megrajzolható racionális tevékenység. Az építészet azonban nem határozható meg racionális képletekkel. Mindig festmény és rajz, nincs belőle több, mint az az egy. A mérnöki dolgoknak képletük, az építészetnek géniusza van – állítja Krizsán, megadva ezzel az Építészet Hónapja szellemi alapvetését.

S ha ezen alkotó géniusz számára optimális helyszínt keresünk, a csodálatos építészeti örökségével és jelenbéli teremtő igyekezetével egyaránt kiemelkedő Budapestnél alkalmasabbat nemigen találhatunk.

Részletes információk az Építészet Hónapja fesztiválról:
epiteszethonapja.com

AZ ÉPÍTÉSZET HÓNAPJA 2018